

Talousarvioaloite TAA 86/2024 vp

Johannes Yrttiaho vas

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä avustuksiin kuntoutuksen ammattilaisten palkkaamiseksi varhaiskasvatukseen (5 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Elokuun alussa 2022 voimaan astunut varhaiskasvatustilain muutos vahvistaa lapsen oikeutta varhaiskasvatukseen tukeen ja lisää inklusiiviset toimintaperiaatteet varhaiskasvatukseen tavoitteisiin lain 3 §:ään. Lakimuutoksella pyritään lisäämään tuen oikea-aikaisuutta ja lasten yhdenvertaisuutta varhaiskasvatukseen tukea koskien. Jatkossa tehostetusta ja erityisestä tuesta sekä yleisen tuen tukipalveluista tehdään hallintopäätös varhaiskasvatukseen järjestämisvastuussa olevassa kunnassa. Sekä uudistunut laki että siihen pohjautuvat valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet korostavat varhaiskasvatukseen toimintakulttuurin inklusiivisuutta sekä lasten oikeutta saada tukea varhaiskasvatuksessa viipymättä. Erilaisten selvitysten (Heiskanen et al.: Kehityksen ja oppimisen tuki sekä inklusiivisuus varhaiskasvatuksessa. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:13) mukaan varhaiskasvatukseen tukitoimien saatavuuden ja laadun vaihtelevuus on asettanut lapset eriarvoiseen asemaan. Lisäksi käytössä olevia tuen malleja sovelletaan alle kolmevuotiaiden lasten kohdalla harvoin, vaikka ennaltaehkäisevän ja varhaisen luonteen mukaisesti tuen tarpeiden tunnistaminen ja tuen aloittaminen tulee tehdä heti, kun sille todetaan olevan pienikin tarve.

Oikea-aikaisella lapsen tarpeiden mukaisella tuella edistetään lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Samalla ehkäistään lapsen ongelmien kasvamista ja monimuotoistumista sekä riskiä syrjäytyä. Tukitoimet varhaiskasvatuksessa on aloitettava välittömästi, kun tuen tarve huomataan. Tuen saannin ehtona ei saa olla lapsen mahdollinen diagnoosi, lausunto tai tutkimukset. Varhaiskasvatusta järjestetään ja kehitetään inklusioperiaatteen mukaisesti, jolloin kaikilla lapsilla on oikeus osallistua yhdessä varhaiskasvatukseen esimerkiksi tuen tarpeista, vammaisuudesta tai kulttuurisesta taustasta riippumatta. Inklusiivisen arvoperustan mukaisesti pedagogisen tuen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ensisijaisesti käyttää toimintatapoja, joissa lapsen tarvitsema tuki toteutuu osana vertaisryhmää.

Tuen oikea-aikaisuutta sekä uudistuneen lain korostamia inklusiivisia toimintaperiaatteita voidaan parantaa vahvistamalla varhaiskasvatukseen yhteisöllistä työtä tuomalla yhteisöllisen kuntoutuksen työtavat varhaiskasvatukseen arkeen. Palkkaamalla kuntoutuksen ammattilaisia, kuten puheterapeutteja ja toimintaterapeutteja, varhaiskasvatusorganisaatioiden omiksi työntekijöiksi, luodaan toimintakäytäntöjä ja rakenteita, jotka edistävät tukitoimien oikea-aikaisuutta ja vaikuttavuutta. Yhteisöllisen kuntoutuksen työtapojen juurruttaminen osaksi varhaiskasvatukseen

Talousarvioaloite TAA 86/2024 vp

perustoimintaa luodaan varhaiskasvatuksen toimintaympäristöstä ennaltaehkäisevä ja varhaisen tuen käytäntöjä tukeva.

Esimerkiksi Hyvinkään kaupungissa yhteisöllinen puheterapeutti työskentelee varhaiskasvatuksen organisaatiossa. Varhaiskasvatuksen yhteisöllisen puheterapeutin työtehtäviin kuuluu konsultointi, kouluttaminen, mallittaminen ja yhdessä tekeminen. Varhaiskasvatuksen yhteisöllinen puheterapeutti ei siis anna yksilökuntoutusta, vaan antaa oman panoksensa varhaiskasvatuksen tuen suunnitteluun, arviointiin ja toteutukseen varhaiskasvatuksen arjen monialaisessa työyhteisössä. Varhaiskasvatuksen organisaatiossa työskentelevä puheterapeutti on lähellä lasten arkea, tukee ja ohjaa lasten huoltajia matalalla kynnyksellä, ohjaa pienryhmätoimintaa ja antaa ammattilaisen osaamisensa tuen tarpeiden tunnistamiseen ja ohjaa tarvittaessa neuvolan kautta lisätutkimuksiin tai muihin palveluihin. Mallittaminen ja yhdessä tekeminen mahdollistavat monialaisen yhteistyön, osaamisen jakamisen, yhdessä oppimisen ja eri ammattiryhmien osaamisen hyödyntämisen kaikissa arjen tilanteissa. Yhteisöllisesti työskentelevän terapeutin työ kohdentuu kaikille lapsille ja samalla se mahdollistaa yksilöllisiä tuen tarpeita tukevien tukitoimien suunnittelmisen ja toteuttamisen osana varhaiskasvatuksen ryhmämuotoista toimintaa.

Varhaiskasvatuksen yhteisölliset terapeutit eivät siis korvaa yksilön tarvitsemaa lääkinnällistä tai vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta, mutta yhteisöllisten puheterapeuttien ja toimintaterapeuttien panoksen avulla voidaan vähentää raskaamman kuntoutuksen tarvetta myöhemmin, kun lapsi ja lapsen läheiset ovat saaneet tukea kehityksen ja oppimisen haasteisiin jo varhaisessa vaiheessa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää 5 000 000 euroa momentille 29.10.20 avustuksiin kuntoutuksen ammattilaisten palkkaamiseksi varhaiskasvatukseen.

Helsingissä 4.10.2024

Johannes Yrttiaho vas